

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-17)

DÜNYA PREMATÜRE GÜNÜ 17 KASIM 2023

İlk kez 2008 yılında Avrupa Yenidoğan Bebeklerin Bakımı Kuruluşu (EFCNI) tarafından ilan edilen 17 Kasım Dünya Prematüre Günü'nde dünya çapında pek çok ülkede ve ülkemizde erken doğumun zorlukları ve önemi konusunda farkındalık yaratmak için hazırlıklar yapılmaktadır¹.

Sağlıklı bir yaşam, sağlıklı bir gebelik süreci ve sonrasında zamanında ve sağlıklı bir doğumla başlar². Dünyada her yıl yaklaşık 10 çocuktan biri miadından erken doğmaktadır². Ülkemizde de 2021 yılında doğan çocukların %12,2'si (127.687 bebek) miadından erken doğmuştur². Son adet tarihinden itibaren 37. hafta tamamlanmadan önce doğan bebekler prematüre olarak tanımlanır ve doğum haftasına göre çeşitli sınıflara ayrılır:³

-24-31 Hafta: İleri derece prematüre

-32-35 Hafta: Orta derece prematüre

-36-37 Hafta: Sınırdaki prematüre

Erken doğum, pek çok sağlık sorununa sebep olmaktadır. Prematüre bebeklerin doğum haftası düştükçe erken doğuma bağlı sağlık sorunları artmaktadır. Beş yaş altı çocuklarda en sık görülen ölüm sebeplerinden biridir, sadece 2020 yılında yaklaşık bir milyon çocuk erken doğum kaynaklı nedenlerle hayatını kaybetmiştir⁴.

Erken doğum, serebral palsy (beyin felci), enfeksiyonlar, kronik hastalıklar ve öğrenme bozuklukları gibi istenmeyen etkilere yol açsa bile uygun bakım sağlanması durumunda prematüre bebekler normal gelişim süreci geçirerek miadında doğan bebeklerden farksız bir yaşam sürebilir. Fakat dünya genelinde erken doğanların ölüm hızlarında ülkeler arası eşitsizlikler mevcuttur; sosyoekonomik düzeyi yüksek ülkelerde binde 4 düzeylerine kadar düşerken, düşük ülkelerde binde 260 düzeylerine yükselmektedir. Ülkemizde ise 2019 tarihli Küresel Hastalık Yükü Raporuna göre yaklaşık binde 78'dir⁵.

Erken doğum genellikle kendiliğinden gelişmektedir fakat alkol ve uyuşturucu madde kullanımı, sigara içme, beslenme bozuklukları ve aşırı stres gibi bazı önlenemez nedenlerin de tetikleyici olduğu düşünülmektedir¹. Erken doğumu önlemek için çeşitli öneriler mevcuttur³:

-Gebeliğinizin planlanma aşamasından itibaren aile hekiminize ya da bir kadın doğum uzmanına düzenli olarak danışınız, hekiminize sağlığınıza ilgili bilgileri eksiksiz veriniz ve gebelik boyunca takiplerinizi yaptırınız.

-Sigara, alkol ve uyuşturucu madde kullanıyorsanız bunları bırakınız, ihtiyacınız varsa aile hekiminiz veya hastanelerden bu konuda destek isteyiniz.

¹ [İnternet] Avrupa Yenidoğan Bebeklerin Bakımı Kuruluşu. <https://www.efcni.org/activities/campaigns/wpd/> (Erişim: 17.11.2023)

² [İnternet] T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/haberler-cocukergen/dunya-prematüre-gunu.html> (Erişim:17.11.2023)

³ [İnternet] Dünya Sağlık Örgütü. <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/preterm-birth> (Erişim:17.11.2023)

⁴ [İnternet] UNICEF. <https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-b%C3%BCtenleri/son-y%C4%B1da-150-milyon-bebek-premat%C3%BCre-do%C4%9Fdu-0> (Erişim:17.11.2023)

⁵ [İnternet] IHME. Küresel Hastalık Yükü Raporu 2019. <https://ourworldindata.org/grapher/deaths-from-preterm-birth-complications-vs-gdp> (Erişim:17.11.2023)

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-17)

- Bir hekim ile görüşmeden herhangi bir ilaç kullanmayınız. Gebelik öncesi kullandığınız ilaçları da hekiminize danışınız.
- Yeterli ve dengeli beslenmeye özen gösteriniz.
- Ağır işlerden, uzun süre ayakta kalmaktan ve stresten kaçınınız.
- Çeşitli kurumlar tarafından sağlanan Gebe Bilgilendirme Sınıflarına katılınız.
- Bulaşıcı hastalığı olan kişilerden uzak durunuz ve hijyeninize önem gösteriniz.

2023 yılı Dünya Prematüre Günü için küresel tema “*small actions BIG IMPACT: immediate skin-to-skin care for every baby everywhere*” (basit eylem BÜYÜK ETKİ: her bebek için her yerde ilk önce ten teması) olarak belirlenmiştir. Dünya Sağlık Örgütü tarafından da her bebeğin doğumundan hemen sonra annesi ile ten temasının sağlanması önerilmektedir⁶.

“Erken doğan bebekler hayatta kalıp, gelişip dünyayı değiştirebilir - Fakat her bebeğe bu şans verilmelidir.”

Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus

Dünya Sağlık Örgütü Genel Sekreteri

⁶ [İnternet] Dünya Sağlık Örgütü. <https://www.who.int/news/item/15-11-2022-who-advises-immediate-skin-to-skin-care-for-survival-of-small-and-preterm-babies> (Erişim:17.11.2023)